

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 25/2019-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. januára 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Ladislava Orosza a Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou NIŽNÍK, spol. s r. o., Kováčska 21, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 48 ods. 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 2 a 5 a čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 80/2014 z 23. februára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júna 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“ alebo „žalovaný v 2. rade“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2, čl. 47 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 2 a 5 a čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 80/2014 z 23. februára 2017 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti v relevantnej časti uvádza:

„Žalobou doručenu Okresnému súdu Humenné dňa 09. 06. 2011... sa žalobca... domáhal proti žalovanému v 1. rade ako vodičovi motorového vozidla, sťažovateľovi ako žalovanému v 2. rade..., pretože v čase dopravnej nehody žalovaný v 1. rade vykonával pre zamestnávateľa, ktorým je žalovaný v 2. rade..., pracovné úlohy na služobnom motorovom vozidle a žalovanému v 3. rade ako poisťovateľovi, u ktorého bolo motorové vozidlo sťažovateľa povinné zmluvne poistené v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov... náhrady nemajetkovej ujmy v sume 30.000,- €, ktorá mala zmierniť neoprávnený zásah do práva žalobcu na súkromie a rodinný život.

Súd prvej inštancie Rozsudkom zo dňa 17. 01. 2012, sp. zn. 6 C/96/2011 rozhodol o. i. tak, že žalovaný v 1. rade je povinný uhradiť žalobcovi 10.000,- € v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v prevyšujúcej časti a proti žalovaným v 2. a 3. rade bola žaloba zamietnutá...

Krajský súd v Prešove Rozsudkom zo dňa 29. 11. 2012, sp. zn. 11 Co/30/2012-261 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o zamietnutí žaloby proti žalovanému v 3. rade potvrdil, pričom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanému v 2. rade tak, že žalovaný v 2. rade je povinný uhradiť žalobcovi 30.000,- € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a vo vzťahu k žalovanému v 1. rade zmenil súd rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu proti tomuto žalovanému zamietol...

Sťažovateľ podal na Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie, ktoré odôvodnil predovšetkým skutočnosťou, že náhrada nemajetkovej ujmy v súlade s komunitárnym

právom má byť krytá povinným zmluvným poistením, a teda má byť na jej úhradu zaviazaný žalovaný v 3. rade. Rozsudkom zo dňa 23. 02. 2017, sp. zn. 7 Cdo 80/2014 Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie sťažovateľa zamietol, čo odôvodnil tým, že čl. 3 ods. 1 prvej smernice, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej, pričom podľa v súčasnosti platného právneho stavu osoby, ktoré v dôsledku dopravnej nehody stratia blízku osobu, nemajú v Slovenskej republike právo na náhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia.“

V súvislosti s namietaným porušením označených práv podľa ústavy a dohovoru sťažovateľka predovšetkým uvádza, že v dovolaní podanom proti rozsudku Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 30/2012-261 z 29. novembra 2012 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) namietala, že krajský súd „neobjasnil, prečo v danej veci neaplikoval eurokonformný výklad pojmu škoda v ust. zákona č. 381/2001 Z. z., a teda prečo nepriznal prednosť komunitárnej právnej úprave pojmu škoda a ujma v súvislosti so zákonným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, čo... spôsobovalo nepreskúmateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku Krajského súdu Prešov“, napriek tomu najvyšší súd „nepovažoval rozhodnutie odvolacieho súdu za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, čo zdôvodnil... tak, že odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam“. Sťažovateľka preto tvrdí, že napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu „nemožno považovať za ústavne konformné...“.

Sťažovateľka ďalej tvrdí, že v dovolaní namietala, „že nie je pasívne legitimovaným subjektom, a to predovšetkým z dôvodu, že náhrada nemajetkovej ujmy, spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel, má byť krytá zákonným poistením zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel“, pričom najvyšší súd na túto jej námietku

nereagoval primeraným spôsobom, keďže „neaplikoval na výklad pojmu škoda zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. príslušnú komunitárnu úpravu“.

Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd „nekonal ústavne konformným spôsobom, keď dovolanie zamietol s odôvodnením, že osoby, ktoré v dôsledku dopravnej nehody stratia blízku osobu, nemajú v Slovenskej republike právo na úhradu nemajetkovej ujmy z povinného zmluvného poistenia, nakoľko v súlade s Ústavou SR neakceptoval prednosť komunitárneho práva (podľa ktorého, má byť náhrada nemajetkovej ujmy krytá povinným zmluvným poistením) pred právom vnútroštátnym“.

Sťažovateľka najvyššiemu súdu tiež vytýka, že „odobril Krajskému súdu Prešov postup“, ktorým nevyhovelo jej návrhu na prerušenie konania pre účely polozenia Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) prejudiciálnej otázky, „ktorou mala byť zodpovedaná otázka výkladu náhrady nemajetkovej ujmy“ a tiež nevysvetlil, „prečo nepovažoval rozhodnutie Súdného dvora EÚ o prejudiciálnej otázke [za] podstatné pre toto konanie...“.

Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa, právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručenú v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 7 ods. 2 a ods. 5 a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky, právo na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky; čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 bod 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 23. februára 2017, v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo/80/2014 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. februára 2017, v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo/80/2014 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva náhradu trov konania – trov právneho zastúpenia, ako budú Ústavným súdom Slovenskej republiky ustálené, ktoré je Najvyšší súd Slovenskej

republiky povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa..., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone.

V tomto rozsahu preskúmal ústavný súd sťažnosť sťažovateľky namietajúcej porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy prvej vety každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

V zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru má účastník súdneho konania právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, v ktorom sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vysporiada so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami a dôkazmi, ktoré sú na rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, a teda na také rozhodnutie, ktoré nie je zjavne neodôvodnené ani arbitrárne.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že podstatou argumentácie sťažovateľky sú tri okruhy námietok, a to:

- námietka súvisiaca s nedostatočnou argumentačnou reakciou najvyššieho súdu na jej tvrdenie o povinnosti eurokonformnej interpretácie „pojmu škoda v ust. zákona č. 381/2001 Z. z.“, vo význame zahŕňajúcim aj nemajetkovú ujmu spôsobenú príbuzným obetí dopravných nehôd;

- námietka o nedostatku jej pasívnej vecnej legitímácie, ktorú konkretizuje tým, „že náhrada nemajetkovej ujmy, spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel, má byť krytá zákonným poistením zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel“;

- námietka, podľa ktorej najvyšší súd primeraným spôsobom nereagoval na jej návrh na prerušenie konania a predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, „ktorou mala byť zodpovedaná otázka výkladu náhrady nemajetkovej ujmy“.

Vzhľadom na obsahovú spojitosť prvej a druhej námietky sťažovateľky tieto ústavný súd posudzoval vcelku. Na pozadí týchto argumentačných línií sťažovateľky je myšlienková konštrukcia o namietanom porušení ňou označených práv tým, že najvyšší súd vo vzťahu k žalovanej v 3. rade nerozhodol o jej povinnosti uhradiť žalobcovi finančnú čiastku z titulu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti sťažovateľky za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“).

Pri posudzovaní týchto námietok sťažovateľky považoval ústavný súd za rozhodujúce zohľadniť predovšetkým procesné postavenie sťažovateľky v označenom konaní. Z citovanej časti sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka v konaní pred všeobecnými súdmi vystupovala v procesnom postavení žalovanej v 2. rade, pričom žalovanou v 3. rade bola poisťovateľka, u ktorej bolo motorové vozidlo sťažovateľky poistené podľa zákona č. 381/2001 Z. z. a vo vzťahu ku ktorej sťažovateľka netvrdí existenciu takého právneho vzťahu, ktorého obsah by mohol byť ovplyvnený posúdením vzťahu medzi žalobcom a žalovanou v 3. rade. Napriek tomu sa sťažovateľka domáha pozitívneho autoritatívneho

určenia právneho vzťahu, a to medzi žalobcom a žalovanou v 3. rade, čo ide zjavne mimo rámec jej možného procesnoprávneho pôsobenia.

Vzhľadom na už uvedené sťažovateľka ani v základných rysoch neozrejmla vzťah, akým spôsobom absencia pozitívneho meritórneho určenia procesnoprávneho vzťahu medzi žalobcom a žalovanou v 3. rade ovplyvnila jej právne postavenie, čím dostatočným spôsobom nepreukázala relevantnú príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a ňou označenými právami podľa ústavy a dohovoru. Na už uvedenom nemení nič ani prípadná obsahová nesprávnosť odôvodnenia rozsudku najvyššieho súdu pri výklade „pojmu škoda v ust. zákona č. 381/2001 Z. z.“, pretože táto myšlienková línia nebola pre ústavný súd v okolnostiach danej veci relevantná, keďže priamo nesúvisela s právnym postavením sťažovateľky, ale súvisela s iným od sťažovateľky nezávislým právnym vzťahom, a to medzi žalobcom a žalovanou v 3. rade.

Za neopodstatnenú považuje ústavný súd aj tú námietku sťažovateľky, ktorou najvyššiemu súdu vytýkala, že primeraným spôsobom nereagoval na jej návrh na prerušenie konania pre účely predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že povinnosť predložiť prejudiciálnu otázku nevzniká v každom prípade. Z primárneho práva Európskej únie a judikatúry Súdneho dvora vyplýva viacero výnimiek z povinnosti predložiť prejudiciálnu otázku, pričom jednou z nich je situácia, ak odpoveď na prejudiciálnu otázku by nemala žiadny význam na vytvorenie právneho základu na rozhodnutie vo veci samej (pozri Mazák, J., Jánošíková, M. Základy práva Európskej únie. Ústavný systém a súdna ochrana. Bratislava : Iura Edition, 2009, s. 420). Keďže sťažovateľka svoj návrh na prerušenie konania odôvodňovala na pozadí existencie právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovanou v 3. rade, tak je zřejmé, že jej návrh na predloženie ňou požadovanej prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru v okolnostiach danej veci nemá pre právne posúdenie hmotnoprávneho pomeru medzi ňou a žalobcom žiaden zmysluplný základ.

Na základe už uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľkou uvádzané tvrdenia nijako nesignalizujú také pochybenia najvyššieho súdu, ktoré by mali

ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Z uvedených dôvodov sa sťažovateľke v okolnostiach danej veci pre zjavnú absenciu ústavnoprávne relevantnej argumentácie nepodarilo preukázať namietané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru, reálnosť ktorých by mohol ústavný súd posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Z týchto dôvodov bolo preto potrebné sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2019